

Patient empowerment in handhygiëne

Terugblik op een ervaring

Hilde Jansens

UZ Antwerpen

- 15 procent van GSM's bevat sporen van *E. coli* bacteriën
- Handen te weinig gewassen of teveel gebeld op het toilet

Belang ziekenhuisinfecties

- Elke dag **sterven 247** mensen in Amerika als gevolg van een **ziekenhuisinfectie**
- Staat gelijk met **elke dag een vliegtuigcrash**
- In België overlijden er jaarlijks meer dan 2600 mensen aan een ziekenhuisinfectie

You are about
to enter an

**EMPOWERMENT
ZONE**

THE PATIENTS KNOW MORE ABOUT
THEIR DISEASES THAN ME. I MUST
GET FASTER MODEM, HIGHER
SPEED INTERNET ACCESS THAN
THEM

©Mospasina

Patient empowerment

- Geen goede vertaling voor
- Slaat op betrokkenheid patiënt
- Patiënt centraal stellen in zijn behandeling
- Informatie voor patiënt duidelijk en zichtbaar

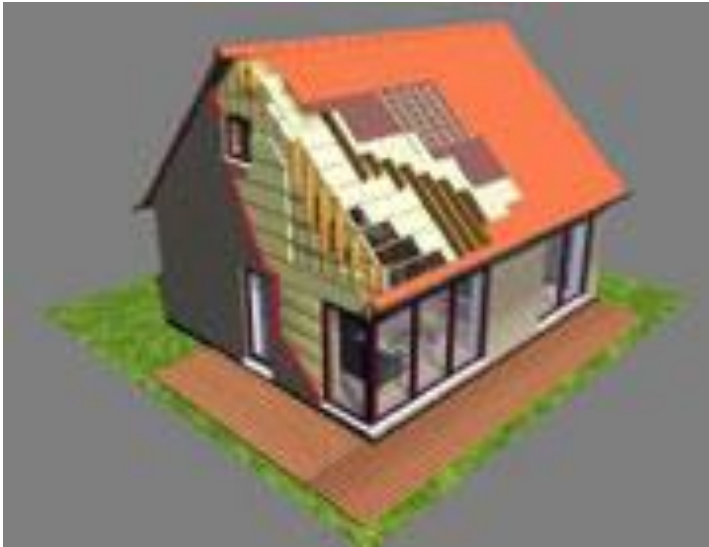
Patient empowerment

- *Omvat het mobiliseren en betrekken van de patiënt om de zorgverstrekkers te sensibiliseren voor het belang van een goede handhygiëne tijdens de zorg aan de patiënt*

Patient empowerment

- Wat deed je de laatste keer dat je iets meer wou weten over een medische test of een procedure?
 - 66% ging op het internet zoeken
 - 33% vroeg het zijn arts
- Survey in Amer Acad Derm, juli 2002.

Passief - actief

Dus we gaan van passieve patiënt naar actieve
participerende patiënt

Literatuur

- Mc Guckin, Am J Qual, 2011.
 - Patient empowerment
 - Patiënt opvoeden om arts te vragen handhygiëne uit te voeren
 - **One** patient
 - **One** health care worker
 - **One** question: “Did you perform handhygiene?”
 - Toename hand hygiëne compliance met 34%

Literatuur

- Longtin et al, Infect Contr Hosp Epid 2009 Sep
- 194 patiënten ondervraagd
 - 76-77% niet comfortabel om te vragen
 - 29% overtuigd dat HH wel helpt als preventie
 - Tussen 30 en 83% wel herinneren indien expliciete vraag door GZW gesteld wordt
 - Ook socio-economische redenen doorslaggevend (minder bij Christelijk bvb)

Literatuur

- Garcia-Williams, J Pat Saf 2010.
- 18 personen geïnterviewd na bekijken van “WHO saves lives” video
 - Overtuigd van belang ziekenhuisinfecties
 - Na bekijken video wel geneigd om GZW naar handhygiëne te vragen

Literatuur

- Lent, Am J Infect Control, 2009.
- 193 patiënten script “Partners in Your Care” om GZW te herinneren aan HH te doen
 - 3% herinneren aan HH
 - 8% niet herinneren ondanks foute HH

Literatuur (2)

- Lent
 - 38 patiënten aangepast script “Thanks for washing” om GZW te bedanken bij toepassen HH
 - 45% HH herinneren aan GZW
 - 16% geen commentaar ook bij foute HH

Dus eerder meewerken indien patiënt gevraagd om GZW te bedanken dan bij berispen

Handhygiëne campagnes België

- Campagne 2011
 - PATIENT EMPOWERMENT
- Betrokkenheid patiënt
- Informatie bezorgen

Folder overheid

U bent in goede handen

U bent in goede handen

Een partner in de eigen zorg

DE HANDHYGIËNE BEVORDEREN OM ZIEKENHUISINFECTIES TE VERMIJDEN

Nationale campagne 2010-2011

Vraag aan de artsen, verpleegkundigen en paramedisch personeel of ze hun handen hebben ontsmet alvorens u te behandelen of te verzorgen

Ok u kunt een belangrijke rol spelen in het succes van deze campagne door een partner te worden van artsen, verpleegkundigen en paramedisch personeel in uw eigen zorg. Spreek de artsen, verpleegkundigen en paramedisch personeel aan over het belang van handhygiëne. Durf hen via gen of ze hun handen hebben ontsmet alvorens u te behandelen of te verzorgen. Laat ook blijken dat u het a priori wilt wanneer ze hun handen ontsmetten.

Daarnaast kunt u ook zelf de verspreiding van ziekteverwekkende klemmen vermijden door regelmatig uw handen te wassen, bijvoorbeeld na toiletbezoek, vóór de maaltijd. Bedek uw neus en mond met een papieren zakdoekje wanneer u hoest of niest. Gooi het zakdoekje onmiddellijk weg en was uw handen.

Federatie Vlaamse Ziekenhuizen
Vlaamse Ziekenhuizen
Vlaamse Ziekenhuizen voor de Provincie Antwerpen
1910-2010

ministère van de Vlaamse Gemeenschap
medische sector - BE

.be

Bestaande folder UZA

Enkele tips

Om uw handen te ontsmetten

- Neem minimum 3 ml handalcohol en wrijf uw handen goed in: handpalmen, handrug, vingers, tussen de vingers, vingertoppen, polsen.
- Wrijf uw handen tot ze droog zijn.

In het ziekenhuis is het aangewezen uw handen te ontsmetten.

Om uw handen te wassen

- Bevochtig uw handen met water.
- Doe 3 tot 4 ml zeep op uw handen.
- Wrijf uw handen gedurende 30 seconden in.
- Let erop dat alle delen van uw handen aan de beurt komen: uw handpalmen, tussen uw vingers,...
- Spoel uw handen goed af en dep ze droog met een papieren wegwerphanddoekje.
- Sluit de kraan met dit handdoekje zodat uw handen niet opnieuw besmet worden.

Buiten het ziekenhuis volstaat het uw handen te wassen.

UNIVERSITAIR ZIEKENHUIS ANTWERPEN

Wiltjistraat 10
2650 Edegem
☎ + 32 3 821 30 00
☎ + 32 3 829 05 20
info@uza.be
www.uza.be

© UZA, jrl 2008. Niets uit deze brochure mag worden overgenomen zonder schriftelijke toestemming UZA.

U bent in goede handen.indd 1

Universitair Ziekenhuis Antwerpen

Handhygiëne

Ziekenhuishygiëne

UZA'
basis / ancring / zorg

907/2008 11:00:21

Nieuwe brochure

Enkele tips

Handen ontsmetten met alcohol

In het ziekenhuis is het aangewezen uw handen te ontsmetten.

Neem minimum 3 ml handalcohol (2x pompen) en wrijf uw handen goed in: handpalmen, handrug, vingers, tussen de vingers, vingertoppen, polsen. Zorg dat alle delen van de handen bevochtigd worden. Wrijf uw handen tot ze droog zijn.

Handen wassen met zeep

Buiten het ziekenhuis volstaat het uw handen te wassen.

- › Bevochtig uw handen met water.
- › Doe 3 tot 4 ml zeep op uw handen (2x pompen).
- › Wrijf uw handen gedurende 30 seconden in.
- › Let erop dat alle delen van uw handen aan de beurt komen: uw handpalmen, tussen uw vingers ...
- › Spoel uw handen goed af en dep ze droog met een papieren wegwerphanddoekje.
- › Sluit de kraan met dit doekje zodat uw handen niet opnieuw besmet worden.

UZA / Wilrijkstraat 10 / 2650 Edegem
Tel 03 821 30 00 / Fax 03 829 05 20
www.uza.be

© UZA, in samenwerking met de lokale gezondheidsorganisaties voor de ziekenhuisinfectiepreventie

UZA'

Kennis / Ervaring / Zorg

UZA'

UNIVERSITAIR ZIEKENHUIS ANTWERPEN

UZA'

Nieuwe brochure

Beste patiënt,

Het UZA draagt handhygiëne hoog in het vaandel. Het vormt immers de belangrijkste manier om ziekenhuisinfecties te bestrijden.

Bacteriën: vriend of vijand?

Bacteriën zijn microscopisch kleine, onzichtbare organismen of 'micro-organismen'. Ze zijn op alle denkbare plaatsen in grote aantallen aanwezig.

Gelukkig zijn de meeste bacteriën onschadelijk voor de mens en dikwijls zelfs nuttig. Een beperkt aantal soorten bacteriën kunnen echter infecties veroorzaken. Sommige van deze ziekteverwekkers leven op onze huid tussen de andere onschadelijke huidbacteriën. Via huidcontact kunnen ze overgezet worden van de ene persoon op de andere.

Handhygiëne helpt

Strikte handhygiëne is een doeltreffende en goedkope manier om de verspreiding van (ziekenhuis)infecties via de handen tegen te gaan. Hoe minder infecties, hoe minder antibiotica gebruikt moeten worden en hoe kleiner de kans dat de bacteriën niet meer vatbaar zijn voor deze antibiotica.

In het ziekenhuis

Onze gezondheidsmedewerkers zijn er zich van bewust dat bacteriën vooral via de handen overgezet worden. Ze letten erop dat hun handen zuiver zijn tijdens het verzorgen

van patiënten. Ook mogen ze geen ringen, armbanden en polshorloges dragen.

Onze medewerkers wrijven hun handen in met handalcohol. Dat is de beste methode om huidvriendelijk en efficiënt bacteriën te verwijderen. Enkel in uitzonderlijke situaties wassen ze hun handen met water en zeep en steeds als hun handen zichtbaar vuil zijn.

Door handschoenen te dragen kunnen ze ook infecties voorkomen, op voorwaarde dat de handschoenen tijdig vervangen worden en dat er voor en na gebruik correct aan handhygiëne gedaan wordt.

U kunt ons helpen

Hoewel onze medewerkers de richtlijnen strikt toepassen, kunnen zij ook wel eens iets vergeten. Aarzel daarom niet om hen erop te wijzen als u zou merken dat ze de noodzakelijke handhygiëne vergeten. De medewerkers weten dat patiënten hen daaraan helpen herinneren en zullen u dankbaar zijn. Laat ook blijken dat u het waardeert wanneer ze handhygiëne toepassen. Zo vormt u onze partner in de handhygiëne in ons ziekenhuis.

Ook voor u

Ook voor u is een goede handhygiëne belangrijk om de verspreiding van ziekteverwekkende kiemen tegen te gaan. Daarom geven we enkele tips.

In het algemeen geldt: was uw handen vóór het eten, na een toiletbezoek en vóór elke handeling waarbij zuivere handen nodig zijn.

Evaluatie informatiebrochures

- **Algemeen**

- Goede duidelijke lay-out
- Te formeel: u versus je gebruik
- Liefst een papieren versie

Evaluatie informatiebrochures

- **Folder handhygiëne**
 - 16700 exemplaren + 15000 extra exemplaren gedrukt
 - Onopgemerkt door patiënten in hoeveelheid van folders die aangeboden worden bij opname

Conclusies

- **Gedrukte** vorm behouden
- Wel toenemende interesse naar **digitale informatie**
 - Eerder ondersteunend met extra uitleg of lijst met FAQ
- Effect van folder rond handhygiëne **minimaal** (2/22 patiënten hadden folder bekeken)

Alternatieven

- Nut brochure?
- Beter werken met posters of pamflet?
 - Pamflet plaatsen waar handhygiëne belangrijk is
 - Toiletten
 - Badkamer
 - Aan handalcohol dispensers? Nieuwe posters met boodschap naar patiënten toe

**Wij ontsmetten
onze handen...
voor en na contact met de patiënt!**

**...en als we het eens vergeten,
helpt u ons er dan aan denken?**

Alternatieven

- Gebruik van “buttons” om patiënten mee te betrekken

Handhygiëne

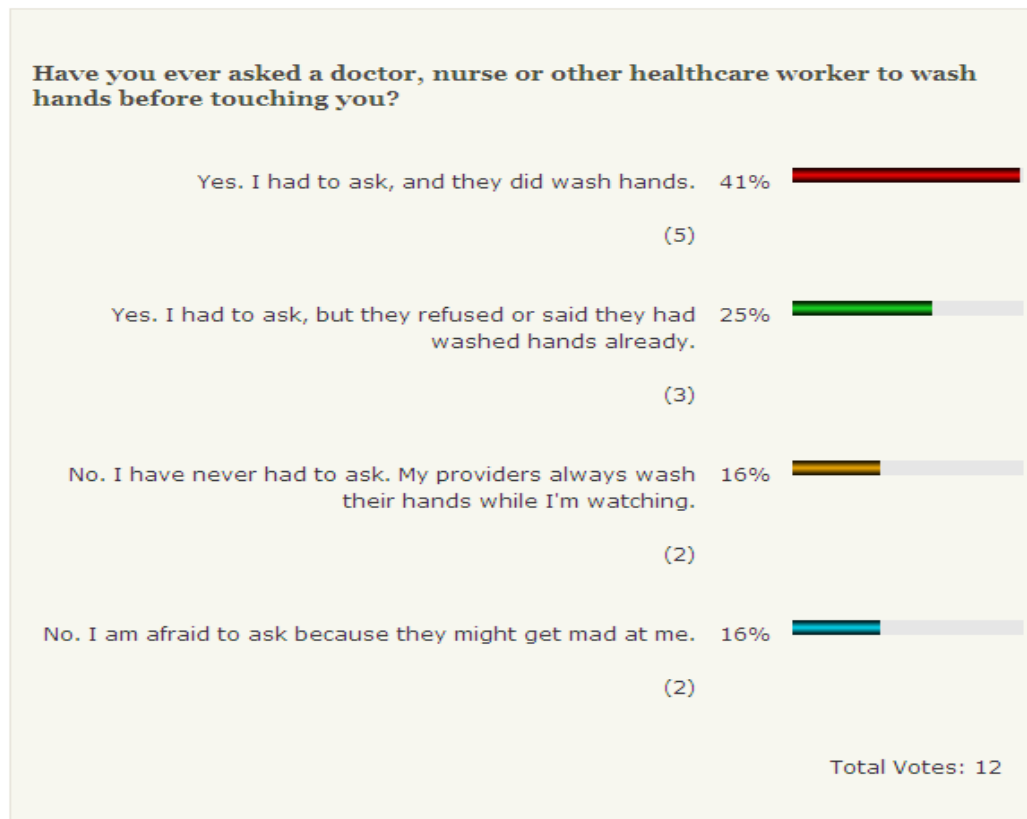

Alternatieven

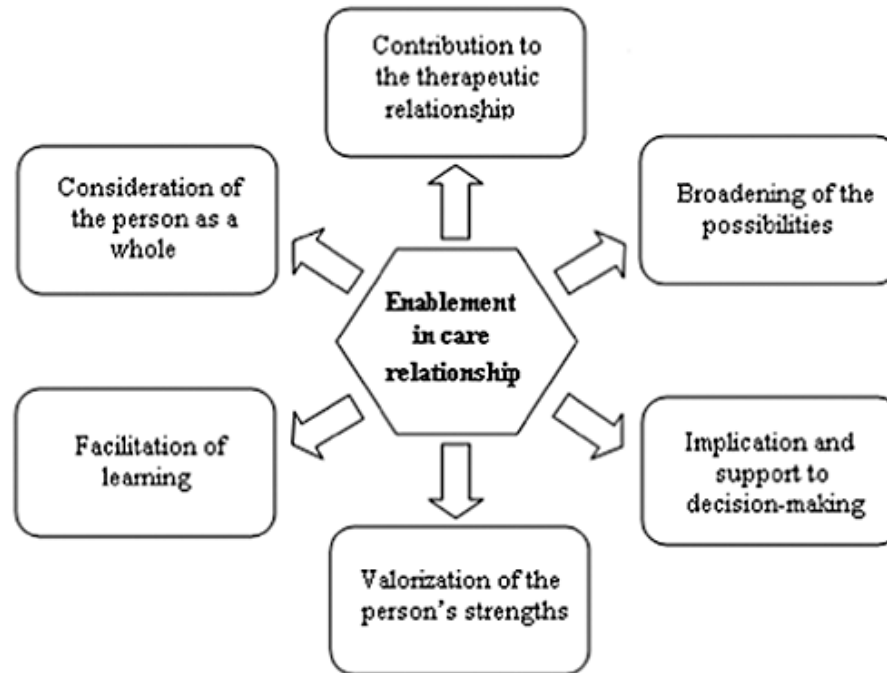
- http://www.youtube.com/user/hygienedesmains#p/u/0/0at_jtzJCDM

Internet enquête patiënten

Enablement in health care context: a concept analysis

Journal of Evaluation in Clinical Practice

Volume 17, Issue 1, pages 143-149, 2 SEP 2010 DOI: 10.1111/j.1365-2753.2010.01413.x

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1365-2753.2010.01413.x/full#f2>